

Varangerhuset. Vadsø (Førkrigshus, varangerhus)

Viinikkagården, Vadsø	(Varangerhus)
Dahlgården, Hvistehdahlsgt. Vadsø	(Varangerhus/sveitserstil, ca. 1870)
Komagvær, Vadsø kommune	(Varangerhus/sveitserstil)
Saxigården, Havnegt. Vadsø	(Varangerhus/sveitserstil)
Gunnar Fynbo, Havnegt. Vadsø	(Varangerhus/sveitserstil, 1908)
Begolagården, Havnegt. Vadsø	(Varangerhus)

Vadsø (Førkrigshus, varangerhus)

Fotografert av Pauloharjo på 1930-tallet.

Varangerhuset - en spesiell nordnorsk hustype hvor flere funksjoner er samlet under samme tak. Huset er spesielt godt tilpasset arktisk klima. Varangerhuset består av mange rom med flere indre forbindelseslinjer. Det kunne også være badstu og brønn under samme tak. Det finnes et likhetstrekk med både norske og samiske hus i Nord-Norge hvor stue og fjøs ligger under samme tak.

Viinikkagården eller Tuomainengården, Vadsø,

oppkalt etter eierne, er en kvensk/finsk bygård fra 1840-årene med bolig, fjøs/stall, sauna, bakeri, butikk og smie. Tuomainengården i Ytre Kvenby er bygget som to Varangerhus med bolig og uthus i ett. Begge byggeskikk og tømmer kom fra Kvitsjøen. Gården ble noe endret etter 1920, men er siden bevart både interiør- og eksteriørmessig. Den ble gitt til kommunen i 1982 for å fungere som en levende dokumentasjon over kvensk/finsk kultur. Sauna og bakeri er fortsatt i jevnlig bruk. Det var mangel på brensel som gjorde samordning av bakeri og sauna nødvendig, og i

Tuomainengården var alle velkommen til baking og bading. Fra 1930-årene og fram til 1964 ble brødene bakt av en baker og solgt i butikken. I gården finnes utstillinger om kvensk/finsk innvandring og om jordbruk, som de i hovedsak levde av her.

Russeren Vasili Fedorovitsj Golodnoff eide først eiendommen som senere ble kalt Viinikkaslåtta. Denne pomoren fra Kvitsjøen drev butikkhandel i Vadsø på 1840-tallet. Da var den eldste delen av anlegget allerede bygget i den finske stilen som var vanlig i Vadsø. Tømmeret kom som vanlig fra Kvitsjøen og var ført hit av pomorene.

Johan Petter Viinikka overtok eiendommen i 1951. Han var fra Karuki i Tornedalen og bygget den delen som nå er bolighuset og noen uthus. Johan Petter flyttet til U. S. A. og kjøpmann Esbensen fikk hånd om anlegget. På nytt ble anlegget solgt til en innvandrer. Denne gangen til Karl Tuomainen fra Savolaks ved grensen til finsk Karelen. Men da hadde anlegget allerede fått sitt nåværende utseende. Skikken med å bygge bolighus og fjøs sammen kom østfra. Det samme var tilfellet med de høye plankegjerdene som var vanlig i Vadsø hos både finske og norske innbyggere. Slikt kjenner vi fra nord-russiske bymiljøer som i Arkhangelsk.

Dahlgården (ca. 1870, Varangerhus/sveitserstil) Hvistendahlsgaten, Vadsø

Typisk Varangerhus med bolig og driftsbygning under samme tak. Byggeherren var Ole Edvard Hansen som fungerte som politi, lærer og vekter.

Komagvær (Varangerhus/sveitserstil) Vardø kommune

- Driftsbygning/bolig.

Saxigården (Varangerhus/sveitserstil)
Havnegata 59, Vadsø

Eier: Tømm Øiesvold

Tidligere eier: Jakob Saxi, bror til Karl Saxi som drev med elektrisk forretning.

**Gunnar Fynbo (1908, Varangerhus/sveitserstil)
Havnegata 53, Vadsø**

Huset er satt opp i Vadsø ca. 1908 etter at det tidligere har stått på Mortensnes.

- sveitsertrekk
- varangerhus som generasjonsbolig (ikke med driftsbygning)
- jugendvindu
- finske småvindu under takskjegg

Tidligere eiere:

Mustadbadet

Terje Vold

Politimester Moe

Gunnar Fynbo som kjøpte huset i 1963

Begolagården (typisk finsk byggeskikk fra tidsperioden)
Havnegata 49, Vadsø

